

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 2. bipartita. De eorum Evangelio. Ego & Partitus dolentes quærebamus te. Prima pars agit de dolore Virginis Filium quærentis. & de gaudio in ejus inventione. Secunda explicat, quomodo inventus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Conon sine filio gloriari, sed cum Nicomediae vincit Judici traditur, unicum suum natum duodenem ut Christianum Judici exhibuit, postulans eum ad cruciatum secum admitti, ut pari supplicio & morte, pari que triumpho consummarentur.

Bozian 10. Sic quidam Joannes puer duodennis, natione Hispanus, cum captus fuisset ab Indis anno 1576. & Regulo cuidam donatus: ille primum pollicitationibus multis, ac deinde gravissimis minis eum a fide abducere fuit conatus; sed nihil profecit, illo intrepide omnia contemne. Itaque fumos ei primum digitos, deinde manus in frusta paulatim secuerunt, idemque brachijs ambobus fecerunt, mox ad pedes & crura venerunt. Sed in his omnibus lato animo & facie captivis alijs Christianis suadebat, ut similia lubentes perferrent, asserens numquam se tanta lætitia & suavitate affectu atq; eos hortando, & Deum orando, ad Superos evolvavit lætissime.

Sic etiam inter nostri temporis Martyres, qui anno 1613. Arima in Japonia passi sunt; celebris est quidam Jacobus puer duodennis, quem quum alijs Christiani cum fausta acclamatione sicut & alios prosequerentur, & felices Martyres inclamarent, & intercessores apud Deum deprecarent, respondit ipse: *videte quomodo me Martyrem vocatis necdum confecto certamine. ego quidem martyrij coronam aspicio, sed nondum eam sum assecutus, gratia tamen Dei ad eam magna alacritate contendo.* Cum vero procederent ad locum, & iustitia admodum foret via, Nobilis quidam bene merendi de Martyribus voluntate Jacobum in humeros sublatum ad martyrium cum ulq; gestare cupiebat. Cui ipse: *Christus Dominus an rhodis, an ego ductus ad supplicij locum properavi? Noli igitur obsecro me impetina ad mortem pedibus ire, etenim mox labor è quies secuta consequetur.* Cum ergo ad martyrij locum pergressissent, flammis circumdatus, & illarum virulentis vinculis, mox ad matrem ibidem vincit in flammis gratulabundus accurrit, & ter sanctissima Jesu & Mariæ nomina alta voce pronuntians, beatæ Matris funus cumilians, ad ejus latus extinctus concidit.

Apud Surin 15. duodennes puellas pro Christo viriliter mortem invenit, in obitu. T. citatur Metaphrastes Eutropiam duodennam anno maxima animi fortitudine sagittis **Febronis** fuisse confixam. Sic & S. Aquilina Diocletiani Imp. anno septimo cum duodennis Volusiano Judici effretta dita, & ille blanditijs eam delinire conaretur, respondit. *Nolo me misericordiam prosequaris, nam ea qua à te misericordia estimatur, majori me damno afficit. rogo ut ferociam omnem in me ostendas & agnoscat nullo posse frangi supplicij vires nostras Christi sanguine corroboratas.* Postmodum acriter **Surin 15. Janij.** est distenta, & verberibus affecta, auresq; ejus ignitis subulis perforata, ac cerebrum candenti ferro exutum, tandemq; gladio cum circumtextis præ-

cideret caput, lac pro sanguine effluxit. Sic & Virgo cui nomen Fides S. Sophiæ filia, annos 12. nata, virginitate crudelissime fuit caesa, mammillisque excisæ, lactis rivulum dedit & ipsa loco sanguinis. Postmodum cum & in flammis maneret integra, gladio eam transverberari Judex mandavit. Illa gaudio perfusa matrem Sophiam, quæ cum duabus fororibus, quarum uni nomen Spes, alteri Charitas vincita erat, sic allocuta est: *Vides, o Mater, quæ me benignitate Christi est persecutus, precibus tuis prostratus, hoc ultimum certamen munire pergo. Et vos, o forores, nihil formidate pro Christi gloriosam mortem optetere, una mater nos genuit, una nos aluit, tribus unius sit finis, sint fororibus fororia & germana voluntates.* Sic illa porrecta cervicem certamen abolvit. Similiter B. Eulalia virgo duodennis sub Daciano Hispaniæ Præside in urbe Lusitaniæ Metropolitanæ, nomine Emerita, ferreis pectinibus lacerata, mira in responsis suis sapientia prædita admirabile subijm martirium. Cum enim oleum bulliens in ejus mammis funderent, dicebat: *Oleum istud nihil mihi obest, immo D. Jesum Sponsum meum mei amore inflammavit.* Cum ignis circa corpus ejus accenderetur dicebat tyranno: *tam assiduum est corpus meum, nec vis res deficiunt, jube aspergi sale, ut caelestis sponso ebus maneat.* *Probasti nos Deus, igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.* Cum peccatibus ferreis laceraretur, dicebat: *Hæc signa Domine, quæ ferrum imprimi in carne mea. litora sunt quibus nomen tuum sanctum carni mea inscribitur, & tuas virtutes prædicant.* Cum juberet a carnificibus Judex et capillos radi, & per forum ad dedecus nudam pertrahi, dicebat: *Licet sim humi inhonorata, capilli spoliata, nuda & informis, tu tamen cunctis amore hæc pator, à me non alienabitur, de te autem gravissimam sumet vindictam.*

Porro hæc & similia responsa, tum in illa virgine duodenni, tum in alijs consimilis ætatis, à Christo duodenni, sive à participatione spiritus & sapientia ejus, quam in ætate illa in templo ostendit mirantibus omnibus super prudentia & responsis ejus, provenisse, nemo potest ambigere.

EADEM DOMINICA.

Ego & Pater meus dolentes quærebamus te. Luc. 2.

LECT. 2. tripartita.

Magnum fuisse dolorem Virginis filium requærentis in hoc triduo, nemini potest esse dubium, qui consideravit amorem ejus maximum erga filium, omnem amorem superantem quoruncumque etiam Sanctorum erga Deum. Primo enim Sancti Deum diligunt, ut filij Patrem. Deum para diligit sicut mater unicum filium suum. Amorem autem parentum erga filios vehementior est, quam filiorum erga parentes, eo quod respiciunt parentes proles suas quasi aliquid sui. **Sicut mater 2. Reg. 1. uni-**

unicum amat filium, in ego te diligebam inquit David, ut declararet magnitudinem amoris sui erga Jonathan. Et quid mirum si MARIA præ omnibus diligit filium, præ omnibus ab illo dilecta, & ab æterno electa, ut filius filii sit Mater, cuius Deus est Pater? Nonne sicut Pater unigenitum suum diligit infinito amore, ita mater ejusdem filii, supra omnes perfectissimo eum diligit amore? Secundo cum ipsa sola genuit eum sine Patre terreno, in ea conjunctus censetur amor Patris & Matris erga filium, & ideo vehementius quam alie matres cum adamallectum est, maxime cum ex parte filii omnes rationes amorem inflammantes reperirentur, infinitæ nimirum ejus perfectiones. Unde S. Anselm, sic eam

de excell. Virg. a. cap. 1. & supereminens gratia omnium gratiarum, quid animi quo se gereret ad eum qui tibi hac magna fecit? Certè quo nullus major inter puras creaturas potuit reperiri. Tertio cum MARIA in suis actionibus supernaturalibus perfectissimè se haberet, nunquam operans tepidè & remissè, sed perfectissima intentione & conatu secundum omnem efficaciam gratiæ & charitatis, quam habebat, absque dubio omnes vires cordis & animi exerebat in dilectione filii sui, illum diligens intensissimo amore, ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus suis. Unde & illa vox jubilationis & corde ejus amoroso exsultabat. *Exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.*

Itaque, cum maximus ejus fuerit amor erga filium, non potuit nõ esse maximus dolor de absentia illius, cum nesciret ipsa jam ubi ageret. Nimirum incipiebat experiri illud Simeonis: *Tuam ipsius animam doloris gladius pertransibit.* Dolores quos effugerat pariendo, illo triduo per animi afflictionem amarissimam, quodammodo perlenisse visa est gemendo, & perditum requirendo. Cum magno dolore perditur, quod cum magno amore possidetur. Et quo major est thesaurus, eo major angustia si amittitur. Variæ autem rationes doloris & timoris poterant se menti Virginis tunc offerre, eamque affligere. In primis, vereri poterat, ne quia sibi incuria aut negligentia in custodiendo tali thesauro imputaretur, aut ne se indignam ejus præsentia quæpiam in se exhibuisset. Unde cum eum reperisset, ait: *Fili quid fecisti nobis sic?* quasi dicat: Quæ causa fuit ut nos dimitteres? In quo potui ad verbum te deliquisse? Aperi obsecro matri, si quid obsequi non satis diligenter præstiti, si qua in te deliqui, parata sum agnoscere; si quid in me tibi displicuit, parata sum corrigere. Deinde poterat timere, ne in manus Archelai successoris Herodis incidisset, inquit S. Antoninus, quia & ipse Jerololymis imperabat. Denique omnia quæ prudenter patentes pii dilectis suis filiis timere solent, & quæ vales amorem eorum affligere, MARIA menti poterant occurrere, & cum tristitia anxietatem in generare. Addit B. Alredus homin. hac de re: *O Domina mea quid doleras? Credo non famem, non sitim, non in-*

diam timebas pæra, quem Deum noveras: sed tantum subraclis tibi ad modicum ineffabilis præsentia ejus delicias querebaris. Nempe non sustinet MARIA vel modicum à Jesu divelli, cui ardentissimo & deliciosissimo amore rota inhærebat; nec aliud cogitare, nec aliud desiderare poterat, ideo gemit ut Tartur amisso compare. O modicum longum pie Domine, quo non videt te MARIA! Fili, inquit, quid fecisti nobis sic? Fili, multo charior vita, cur nos deseruisti, cur à nobis in seorsis discessisti, cum noveris te totum bonum nostrum esse, totum gaudium, totius amoris nostri objectum, pondus, & centrum? Ecce dolentes querebamus te, querebamus te ut vitam nostram, sine te velut mortui, querebamus solem nostrum tenebris doloris & caligine afflictionis circumfusi, querebamus gaudium nostrum, quod te discedente à nobis planè discesserat, & sine te reverti non poterat. Interim si Christus triduo absens à parentibus eos tanto replevit dolore, quanta putas afflictione afficiuntur reprobi, cum ab eis faciem suam æternam abscondet, quando & ipsi eum amplius reperire non poterunt, quæ tum libet querant, nisi ut Judicem & Vindicem? Et id quidem, quia in die gratæ cum dolore & sollicitudine cum non quæserunt.

Per hanc porro Virginis afflictionem edocere Ioseph & nos vult Deus, sibi solitum esse quantumlibet juvenum & amicorum suorum vitam prosperitate & adverse adversitate intertexere, & sic eos probare. Unde & Ioseph & MARIAM alternatibus adversis & prosperis crebro à se probatos, voluit omnibus piis speculum & exemplum exhibere. Est utique MARIA lilium sed inter spinas crescens, florens, odorem Ios. 35. exhalans. Dum generat filium suum, germinat ger. B. Virgo minavit quasi lilium latibundis & laudans, in me. Lilium dio Angelorum laudes divinas concinentium: sed inter lilium est spinæ cinctum, frigore, paupertate, loci in quo parit incommoditate, aliisque spinosis miseris. Dum filium peperit, quem jam adorant non solum Angeli, sed & Reges ab Oriente venientes, exultat & est quasi lilium specie sua intuentes se exhilarans; sed mox spinæ non desunt & puncturæ amaritudinis, dum intelligit Regem Herodem puerum querere ad perdendum. Dum in templo offert filium cum gaudio omnium iustorum, an non MARIA ibi quasi lilium? sed mox spinæ consequuntur dum ibidem audit à Simone: *Tuam ipsius animam gladius doloris pertransibit.* Dum Jesus infans agit inter Ioseph & MARIAM, nonne Dilectus est qui palcitur inter lilia: At spinæ non desunt, dum fugiendum est in Ægyptum, & septennio commorandum in terra cetera, non sine ærumna. Postquæ rediit Maria in Nazareth ab Ægypto, ibi tamquam lilium odoratissimum convertatur omnibus gratiosa; nam Nazareth flos interpretatur: sed quot spinæ hoc hoc lilium cingunt, dum à templo in Nazareth regreditur, nec puerum reperit in comitatu? O MARIA, verè tu lilium es inter spinas! O Jesu verè tu vis pasci & crederet inter lilia, sed spinas non

H h

Varie cause doloris & timoris M. V.

Metaph. xand. ont. 0122. amp

Ribad. Deem Mar. ol. Ro. 1.

LECT. 2. ripati. a.

Pars I. De dolori Virginis filii quærentis, & gaudio inventi. 2, Reg. 1.

Rational. Evang.

non vis abesse, quia de spinis rosas nosti produ-
cere, moerorem & afflictionem in gaudium nos-
tri convertere, ac de tribulis ficus suaves pro-
creare!

Cernere id licet hodie in Deipara nostra. Ete-
nim cum Nazareth primo die redisset, & vesperi
inter cognatos & notos puerum non reperiret, ro-
stem duxit afflictione plenam in gemitu & suspi-
riis. Mox manè confluxerunt, potuit dicere: *Surgam*

Can. 3.

Can. 5.

*Et circibo civitatem, quoniam quem diligit anima
mea, & illud: Adhuc vos filia Ierusalem, ut nuntiis
dilecto quia amore languis. Nec amor ejus sine do-
lore, nec dolor erat sine amore; & quod maior amor,
eo dolor amplior. Quid ergo? An non & nos com-
patiemur dolenti & amanti, cum solitudini afflueta
foret iterum abeunt, & dilectum querenti? Dica-
mus illi: Quid abisti dilectus tuus, & pulcherrima mu-
lierum, quod declinavit dilectus tuus, & quare remus tu-
rum? Sequamur & requiramus dilectum in domo
Patris sui. Mox enim ubi Maria advenit Ierusalem,
templum adit cum Josepho, adiens pueri eximiam
pietatem, ideoque potius ibi quam alibi invenien-
dum. Nec voris fraudantur, sed ibi eum repe-
riunt sedentem in medio Doctorum, audientem
illos, & interrogantem. Post triduum autem dicitur
inventus, post triduum scilicet inchoatum, ea phra-
si qua Marcus dixit Christum post tres dies resur-
recturum. O triduum speciale ad Filium, speciale ad
Matrem devotione recolendum! De Filio quidem
pia anima consideret quis tunc eum hospitio exce-
pit, quis aluit? An Angelicum cibum suppeditavit?
Hoc ejus dignitati congruebat. An forte mendica-
vit? Hoc pie putat Bernardus, & paupertati con-
veniebat quam desponere venerat. Quis dabit me
bucce haurum emendicatam participem fieri, in-
quit Bern. De Matre vero considera, quam ei fuerit
lacrymosum triduum, & coarctat cum triduo
mortis, quando jam non insciam relinquet Ma-
trem, sed a vidente tollitur. At post hoc triduum
invenit in templo, sic post istud triduum glorio-
sum reperit redivivum & sepulchro.*

Mar. 3.

Sed quis explicare valeat quantum tunc fuerit
gaudium reperit Dilecto? Certe quāto major fue-
rat dolor & sollicitudo in Virgine cum requirente;
tāto major letitia in ejus inventionem, ita ut potuerit
dicere: *Secundum multitudinem dolerum mag-
num consolationes tuae iustificaverunt animam meam.*

Psal. 93.

Matt. 2.

Luc. 15.

Magnam fuit Magorum gaudium, dum stellam a-
missam iterum viderunt. Magnam gaudium mulie-
ris drachmam perditam reperientis, & vicinas ad
congratulationem ad vocantis. Magna letitia Pa-
storis, ovem requisitam humeris suis reportantis.
Exultatio grandis Patris super collum prodigi cum
osculo recumbentis. Ac tamen horum omnium læ-
titia conferri nequit cum ea quam habuit Virgo, in
filii sui, tanto amore & sollicitudine quæsitæ, inven-
tionem. Quid ita? Quia clarior erat stella quæ tunc
ei apparebat, omnem moeroris caliginem diffu-
pans. Quia clarior erat gemma, quam ad tempus

abconditam reperiebat: Quia in sinu ejus re-
ducebatur agniculus emittitur incomparabili di-
lectione, matris totum solatium; & jam ei dicere
licebat: Tenui, nec dimittam eum Denique, quia
amabilis erat filius super omnes filios, super cujus
dilectissimam faciem circumbere licebat. Sic la-
chrymæ sanctissimæ matris, tam doloris quam
letitiæ, sibi jam mutuo obviabant, & quo major
fuerat dolor, eo major letitia, illum ut penitus ab-
sorberet. Sic aquam moeroris in vinum lætitiæ
convertere solet ille qui potens est, ita ut quo
plus fuerit in hydriis aqua, eo plus repetatur &
vini.

Ced in particulari explicemus quid agens reper-
tus sit puer, quibus verbis a matre compellatus
quidve responsum dederit?

Quod ad primum spectat, Evangelista ex-
primit: *Invenimus illum in templo sedentem in medio
Doctorum, audientem eum & interrogantem illos.* Juxta
portam orientalem templi locus fuisse cōmemo-
ratur, in quo legis Magistri & interpretes docebant;
ibi quædam Academia Judæica exercebatur, de qua
aliqui intelligunt illud: *Neque in templo invenimus
me eum aliquo disputantem*, hoc est, in Academia,
quæ in atriis templi erat. Dicit autem S. Ambrosius:
*Hæc in atriis Synagoga est, ut scilicet disputent, se-
niores dignitate in cathedra, sequentes in subsellio,
novissimi in pavimento*, sive super fores humi-
stratas. Unde dicit Paulus: *Et eruditum in civitate
Ierusalem secus pedes Gamalielis, quia huius in-
ter pedes Præceptoris, cum cæteris sedebat disci-
pulis.* Christus ergo puer cum nec ex Doctoribus
esset nec ex illis dignitate inferioribus qui in sub-
sellio sedebant, dignatus est huius sedere super
foream ut discipulus, in medio Doctorum, hoc est
inter Doctores humi, tamen ad pedes eorum. Ibi
primum audit Doctores de divina lege differentes, de-
inde sicut mos erat ex auditis quæstiones exerat,
& interrogatus etiam respondet. Atque de Mes-
sias adventu disputationem fuisse nonnulli con-
jiciunt, ita ut puer hic ex locis Prophetarum de ejus
adventu, regno, vita, secundum gratiam & sapien-
tiam in labiis suis diffusam differerit, & omnes in
stuporem converterent, ignorantes quis puer ille fo-
ret. Neque porro sine mysterio est, quod in medio
Doctorum sedisse dicitur ille quærit: *Vbi duo vel tres in
congregati fuerint in nomine meo, in medio eorum sum.* Doctores
Verè in medio eorum est qui Ecclesiæ veram do-
ctrinam proponunt & explicant: ex officio; non in
angulo est, vel latibulo eorum qui hæresi inſtitutam
doctrinam obtrudunt. Atque Christus semper a-
mavit medium, sive in præsepio in medio anima-
lium, sive in eruce in medio latronum, sive post re-
surrectionem in medio discipulorum, sive in as-
censione in medio Angelorum & hominum, sive
post ascensionem in medio septem candelabrorum,
sive in iudicio in medio ovium & hircorum, sive in a-
ternitate in medio inter Patrem & Spiritum sanctum.

Pars II.
Veni
ventum,
quomodo
salvatus
et quid
responde-
rit Iesu.
Iesu in-
ventum,
in veni-
to A. H.
1. cor 14.
A. H. 22.

Immo in pueritia semper puer iste fuit inter Ma-
riam matrem suam & Joseph Patrem nutritium;
sed ad tempus, ob mysterium ab eis discessit, & illi
cum tandem in medio Doctorum reperientes et-
iam admirati sunt videntes, inquit Evangelista.
Quare mirati sunt? Numquid ejus noverant sapientiam
& divinitatem? Uti que saltem MARIA
hanc probe noverat; sed admirationem parere solet
id quod inopinatum nobis evenit. Illa autem pueri
hujus cum Doctoribus colloquitur, Deipara &
Josepho inopinata fuit, quia nihil simile ad illam
usque artem fecerat. Admirabatur ergo MARIA,
non tam scintillam sapientie promicantem, quam
benignitatem filii jam alios in puerili etate in-
struentis, & Doctoribus occasionem praebeantis re-
cogitandi, an non ipse foret ille qui ante duode-
cim annos a Magis ut eum adorarent, fuerat quaer-
situs a justis in templo agnitus; non Messias foret,
& Rex promissus Iherusalem docturus, & red-
dempturus?

Quomodo salu-
tatis

Jesus a

B.M.V.

Quantum ad secundum: Cum jam solutus foret
doceantium & audientium coetus, accessit Mater
ad illum & dixit: *Fili quid fecisti nobis sic? Pater tuus
& ego dolentes querebamus te.* Et haec quidem ver-
ba jam partim in superioribus explicui, hic tamen
contra quosdam haereticos advertendum, nullam
ex illis verbis Mariae posse notam iniuri, vel ambi-
tionis & superbiae, vel indignationis & iracundiae,
quod sese ingesserit publice praer ambitione, deside-
rans haberi Mater tam sapientis pueri; aut quod
praer ira aut impatientia publice eum arguerit quasi
transgressorum divini praercepti de parentibus hono-
randis & immemorem molestiarum, quas ipsius
causa tam in Aegypto quam alibi passa erat. Haec
enim omnia blasphemiae sunt, quia Maria columba
fuit sine felle; & quae peccato originali non fuerat
obnoxia, fuit sine turbulenta passione; & cum fi-
lium suum sciret Deum esse, non potuit, vel verbo,
vel cogitatione eum peccati redarguere. Non ergo
verba sunt turbulenta exprobrationis, sed suavis
interrogationis, materni amoris querelam humi-
lem continentia, sensu quo supra exposui. Neque
publice haec filio ingessit, hoc enim ejus & vere-
cundia & modestia non patitur, sed jam soluta
congregatione, quamvis nonnulli adhuc praesentes
manere potuerint, praer nimio stupore vix ab eo
descendentes. Suavis ergo & humilis interrogatio
ista fuit, nonnulli mysterio a Virgine expressa, & ab
Evangelista scriptis mandata. Nam mulierum om-
nium humillima fuit Maria, & silentio omnino ad-
dicta, loquendi omnino parca, nulla sine necessitate
effusiva verba. Unde: quater tantum locuta in-
venitur in Scripturis. *Primo*, cum Angelo paucis
omnino verbis. *Secundo* cum Elisabeth etiam pau-
cis, nisi cum occasione laudis sibi ab Elizabeth tri-
butae, in Deum laudes referens exultat spiritu, &
cum Deo prolixius loquitur, quam cum homini-
bus, promittans Canticum illud omnibus saeculis
deccantandum: *Magnificat anima mea Dominum.*

B. Virgo
silentio
addicta

Tertio, locuta est hic amore materno impellente.
Quarto, in nuptiis breviter etiam cum filio & mi-
nistris locuta reperitur. Numquam vero, vel teme-
rere, vel inutiliter. Neque rementatis ullatenus
a: qui potest, quod praerveniat Josephum, quodque
illo tacente ipsa loqui reperitur: & hoc enim quod-
dam factum est mysterio. Loquitur enim Maria
tanquam vera Mater Christi; tacet vero Joseph
sciens Dominum non ex se genitum; hoc solo
se felicem aestimat, quod Nutritus sit Filii Dei, &
custos Matris. Deinde Maria idem loquitur fiden-
tissime, quia amabat ardentissime, & sic dicit: *Fili
quid fecisti nobis sic!* Filium vocat, quod sola poterat
facere in terris, sicut & Pater aeternus in caelis,
& audenter filium vocat eum, qui caeli & terrae est
Dominus. Et tamen dum addit: *Pater tuus & ego
dolentes querebamus te*, videlicet ejus humili-
tatem, & in omnibus reverentiam. Sciebat se Ma-
trem, & Josephum esse Nutritium tantum; attamen
illum sibi praerponit, & quidem cum honoris
titulo *Pater tuus & ego*. Sic Dei Genitrix fabricum
sibi praerfert, & titulo sublimi condecorat, ut scilicet
maritum honoret; quem licet opificem & ple-
beum, novit tamen esse caput mulieris, etiam Re-
ginae Angelorum. Unde hic censetur docere om-
nes mulieres, quemnam maritis debeant hono-
rem; & in memoriam reducit hoc suo facto illud
Apostoli: *Mulieris viri sui subditus sint sicut Do-*

mine quoniam vir caput est mulieris, sicut Christus
caput est Ecclesiae. Ergo sicut Ecclesia subiecta est
Christo, ita debent & mulieres esse viris suis. Hoc
quoque hic advertant Parentes pro documento
moralis: in verbis Virginis quod circa proles, licet
quandoque offendant, non debeant se gerere cum
exasperatione, impatientia tumultuosa, & verbis
contumeliosis. Mariam imitentur: *Fili quid fecisti
nobis sic?* Et licet quandoque illis debeant cor-
rectionem, semper tamen immisceant cum discre-
tione paternum, vel maternum amorem. Non
maledicant, non conviciantur, non exasperent:
Non cum su ore mox inelament; Tu pessime ne-
quam tu diabole, tu patibulum; tu inferni utio,
& similia multis parentibus non infrequentia. Haec
sunt longe alia a Mariae verbis, & querela illius
materna: *Fili quid fecisti nobis sic?* Unde & Apo-
stolus: *Patres nolite ad iracundiam provocare filios
vestros, sed educate eos in disciplina, & correptione
Domini.*

Quantum ad tertium. Respondit Christus *Quid Christi
est quae me querebatis? Ne sciebatis quia in his qua
respondit.* Patri mei sunt oportet me esse? Non his verbis in-
telligendus est Christus Matrem aut Josephum re-
prehendere; nec enim merebantur reprehensionem
quod eum querebant, sed potius meriti ea fuissent
si neglexissent, aut si eum non requisivissent: sed
interrogatione eos vult in frueri, & eorum anxie-
tatem levare. Interim cum auctoritate loquitur
Matri, ut ostendat se illius non solummodo fi-
lium, sed etiam Deum esse, quod aliquibus tunc
praer-

Ephes. 3.
Moralis
proposi-
tionibus.

Ephes. 6.
Dicitur

Præsentibus debebat tandem parere. Habet ergo Christus speciem reprehendentis, in veritate tamen interrogatio est docentis. Sic solemus simulatam increpatione discipulos docere, etiam cum nullam culpam in eis advertemus, ut acius ad discenda quæ dicimus, eos incitemus. Potest autem esse triplex sensus illorum verborum. **Primus**, ut de templo agatur. Quasi dicat: Quare inter cognatos & notos me quærebatis? Nesciebatis quod in templo inquam domo Patris mei venit me esse ad populi instructionem? An nesciebatis quod ibi agantur quæ Patris mei sunt? **Secundus** sensus esse potest: Quare me quærebatis? An nesciebatis, quod in his quæ Patris mei sunt; oportet me esse, & non semper vobiscum? Quin immo vobis aliquando relictus, Patris mei negotium debere me agere, cogitare debueratis? **Tertius** sensus est. Quid est quod me quærebatis? Numquid ignorabatis incumbere mihi redemptionis humanæ negotium, cui me operam navare oportet? An non sciebatis illud esse opus Patris propter quod veni in mundum, quod oportet me perficere, & jam inchoare: Hoc idem est quod alibi dicit: *Me oportet operari opere ejus qui misit me.* Item: *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.* Et quidem sciebat **M A R T A** & **J O S E P H** Christum Dei filium, & ut Redemptorem à Patre missum; sed quæ ætate hoc inchoatum erat, ignorabant, & an propterea remansisset in Jerusalem, non cogitant: Immo addit Evangelista: *Et ipsi non intellexerunt verbum hoc quod locutus est ad eos.* Quod quidem aliqui synecdochice accipiunt, quia Joseph non intellexit. Verum etiam, id recte de Maria accipitur, licet enim ipsa intellexeris quod de Patre æterno loquatur, non tamen plene assecuta sit ipsa, nec Joseph, quænam illa essent in particulari Patris negotia, in quibus in ætate occupari deberet. Nec id tenebant scire, & ita non est ignorantia privativa, sed negativa, ideoque perfectioni Virginis nihil hoc derogat: non enim perfectissimè statim debuit assequi omnia filii mysteria, sed de die in diem ipsa in sapientia proficiebat. Unde & ibidem additur: *Mater autem ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.* Ut frequenter scilicet consideratione intelligentiam eorum, quæ minus clara erant, assequeretur; eorum verò quæ perspicua erant, contemplatione frueretur. Deinde ut suo tempore & loco casualis explicaret, & conferret in communem piorum usum.

Triples sensus verborum Christi.

Joan. 4. misit me. Item: Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.

Interim suo facto & responso Christus nos docuit in his quæ ad divinum spectant obsequium, parentum consentiam non esse necessarium, immo quandoque nec expectandum Patris æterni voluntas, ejusque negotia, Patris terreni voluntati & negotiis præponenda sunt, dicendumque nonnumquam Patri & Matri, Nescio vos, & fratribus, ignoro vos, in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse. Licet spatio erant, & scilicet vestibus ubera quibus te nutriet Mater, ostendat, licet in limine Pater jaceat,

per calcatum perge Patrem, sicis oculis ad vexitum cunctis evola.
Sic fecit **S. Thomas Aquinas** annorum circiter quatuordecim adolefens, non obstantibus Matris, fororumque lacrymis, & fratribus, ad Religionem evolans, ut in his quæ Patris sui erant, se esse profiteretur.

Sic **S. Franciscus** vestem importuno Patri reiciens, dixit: Jam liberius dicam; *Pater noster qui es in caelo*, & qui in negotiis Patris terreni totus fuerat, tunc in his quæ Patris cœlestis erant, totus cepit esse.

Sic **S. Valerius** numquam potuit Patris consiliis, blanditiis, minis, à Monasterio revocari, quod adolefens omnibus parentibus infans ingrederetur. Cumque etiam fratres Monasterii hortarentur imo urgent, ut ad tempus paterni desiderio satisficeret, quod tenere adhuc foret ætatis, infirmitas perstitit, adeo ut Abbas dicere coactus sit: *Non abiciamus fratres, quod nobis à Deo donatum videmus.*

Sic **S. Aichardus Abbas Gemmeticensis** prope Valencenas, cum Pater militari laude illustri puerum jam decennem per militiæ honores evehere decerneret, respondit: *Ego, o Pater, Christi miles esse se decerni, à Christi milita nihil nisi me mors separabit.* Itaque evicto parentis animo, Religionem ingressus est duodennis.

Sic **S. Adolphonius** reluctante Patre, Cœnobium **Ioan. Agliense** est ingressus, ut ibidem in his quæ Patris cœlestis erant, occuparetur.

Sic **S. Casarius** Trebatenis Episcopus, novennis puer ignorantæ familia & parentibus, capillos sibi circumcidi, & habitum mutari à sancto Episcopo Sylvestri petiit, & impetravit, ac postmodum Lyrensis Monasterium est ingressus.

Hi itaque omnes, vel infans, vel invitæ etiam parentibus in templo remanserunt, & Patris cœlestis negotiis toti se addiderunt, exemplo Christi duodennis invitati, potueruntque omnes dicere: *In his quæ Patris mei sunt, oportet me esse.*

Tu quoque posthabes divinis omnia justis.

Et quæ vult: Patrem novorum, illa vult.

Concludamus itaque & ad illum qui omnibus omni ætate sapientiam conditioni congruam impertiri se posse, & velle infirmum, sermonem convertamus, & dicamus: O Sol sapientiæ Christus, qui hodie duodennis in templo apparere dignatus es, & radios tuos per nubes humanitatis emittere ceptisti, digneris etiam nos illuminare luce gratiæ: tuæ contra tenebras culpæ, luce sapientiæ contra tenebras ignorantæ, luce veritatis contra tenebras erroris. & doce nos viam salutis, & æternitatis. Doce nos in domo Patris tui libenter conversari, & in negotiis ejus gloriam concernentibus libenter occupari, donec tandem ad domum æternam, te Duce, & tua luce pertingamus, ubi te, & Patrem æternum contemplemur præterni visione, & fruitione.

Poterit

Hieron. ad Heliodor. Exempl.

Surius 1. April.

Surius 27. Sept.

Mariana 1.6. hist.

Hisp. Surius 27. Aug.

Poterit & specialis formari concio super illis verbis: Descendit cum eis Nazareth, & erat subditus illis; hoc est, erit subditus & obediens, cum ipsis quiete, modeste, & amanter agens, in illis omnibus dicto eorum obtemperans, in quibus ingenui filij solent parentibus obtemperare. Tractari igitur hic potest de obedientia parentibus debita, de qua fuse dictum est in Horro Pastorum, lect. i. super quarto precepto Decalogi, omniaq; ibi dicta huc referri possunt.

rit Matrimonium non esse verè & propriè unum ex septem legu Evangelice Sacramenti à Christo Domino institutum, sed ab hominibus inventum, neque gratiam conferre anathema sit.

Matri- monium est Sacra- mentum.

Christum porò Matrimonium ad dignitatem Sacramenti elevalle, quando nuptias hodie sua præsentia approbavit, nonnulli censent Theologi. Quia tunc eas primitivis signorum suorum publicoque miraculo decoravit, de Virgine nascens approbavit virginitatem, inter viduæ brachia in templo præsentatus, sic & approbavit matrimonium, non solum sua præsentia, sed & miraculo? quod prius etiam honorat, Matrem eligens non tantum virginem, sed etiam conjugatam. Alij Theologi putant Christum elevalle matrimonium ad rationem sacramenti, quando ad primævum statum matrimonium reduxit, rescindens pluralitatē uxorum, & libellum repudij, & addens. Quod Deus conjunxit homo non separet. Quasi dicat. Unum & unam conjunxit, procul ergo uxorum pluralitas, & inseparabiliter conjunxit, procul ergo libellus repudij. Declaremus id similitudine. Matrimo- nium vis erat manu Dei plantata, sed postmodum produxit luxuriantes palmites, & gemina sylvestria vitem hanc dedecorantia; pluralitatem scilicet uxorum, & repudij libellum, Christus tanquam celestis agricola vitam hanc expurgat, & gemina ista impura resecat, novumque gratiæ rorem, novum Spiritus sancti colorem huic vitæ adijcit, ut jam felicior sit in fructu, de suis lucculis beata proferens gemina, tot Martyres, tot Confessores, tot Virgines, tot sanctos Angelorum cohæredes. Hæ sunt væ pretioiæ coram Domino non aqua sed vino plene: quas vvas protulit conjugium, non jam solum institutum ut primitus in officium naturæ, sed per Christum ad rationem sacramenti elevatum. Quod quidem vel factum est in Cana, dum his nuptijs sua præsentia benedixit, vel saltem tunc illius rei præsignificationem quamdam dedit, dum aquam in vinum convertit.

Matt. 10.

Simile

An si

inter

antiquo

et novo

legu ma-

rimoniu.

Et. 1.

Et. 2.

Ephe. 5.

Il. 3.

stum,

LECT. 6. DOMINICA II. POST EPIPH.

Nuptia facta sunt in Cana Galilee, &c. Joan. 2.

Nulla hæresis adeo solida est & impia, quæ non in aliquo amente mente, & insano cerebro locum reperiens, sed auctoritate & propugnatores nacta sit. Hoc ipsum probant hæreses circa Matrimonium ortæ. Quidam enim dixerunt illud illicitum esse, immo in continentia fatane appellarunt. An non hi stolidi, qui suo se ore stultè condemnarunt, cum ipsi ex Matrimonio fuerint orti? Hos prævidebat Apollolus ajens: spiritus manifeste dicit, quod in novissimis temporibus quidam discedent à fide attendentes spiritibus erroru, & doctrinæ damnoarum, prohibentium nubere. Tales fuerunt quidam dicit Eueratiæ, sive continentes, de quibus S. Irenæus: A Saturnino & Marcione exortu abstinentiam à nuptijs annuunt variant, frustantes antiquam plasmationem Dei, & obliquè accusantes eum, qui masculum & feminam ad generationem hominum fecit. Sic & quidam Manichæi (teste S. Epiphano hæresi 40) Matrimonium contrahentes onus fatane explere dixerunt, addentes divinitam partem hominis esse Dei divinitam diaboli: nam umbilico & supra dicebant formationem Dei, ab umbilico & infra esse mala partu formationem, omniaque secundum voluptatem, stimulum, & concupiscentiam, & umbilico & infra fieri. An non hi in Deum impij & injurij? Alij dixerunt, si Adam non peccasset, non fore nuptias: quare Adam in Paradiso imitari volentes, fugiebant nuptias: & dicitur Adam: quia nudi obambulant, nudi orabant mares cum feminis, congregationemque suam vocabant Paradisum, sic Adæ in Paradiso nuditate imitari volentes. Initio tumultuum Belgicorum sales prodierunt Antverpiæ ex Hollandia. Annon hi cæci, rebellionem carnis, vulnusq; peccati considerare nolentes? Denique aliqui ex Anabaptistis voluerunt uxores esse communes, in conventualis suis promiscuam commisionem inducentes. Quid stultius, & secundus?

2. Tim. 4.

lib. 1. c. 30.

Hæreses diverse circa matrimonium.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum. Ecce quot errores, quot hæreses matrimonij sanctitatem maculam inaspergentes. Contra quas depugnat Concil. Trident. sic definiens: si quis dixerit

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deo esse concedunt, negant tamen esse Sacramentum.

Deff. 24. r. 2.